

Brüssel, 26.2.2020
COM(2020) 70 final

ANNEX

LISA

järgmise dokumendi juurde:

**Ettepanek:
NÕUKOGU OTSUS**

liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta

LISA

Suunis 5. Tööjõunõudluse suurendamine

Liikmesriigid peaksid aktiivselt edendama kestlikku sotsiaalset turumajandust ning hõlbustama ja toetama investeerimist kvaliteetsete töökohtade loomisse. Selleks peaksid nad vähendama takistusi, millega ettevõtjad inimeste töölevõtmisel kokku puutuvad, edendama vastutustundlikku ettevõtlust ja tegeliku füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist ning eelkõige toetama mikro- ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate loomist ja kasvu, luues selleks muu hulgas juurdepääsu rahastamisele. Liikmesriigid peaksid tõukama aktiivselt tagant sotsiaalmajanduse arengut, edendama sotsiaalset innovatsiooni ja sotsiaalseid ettevõtteid ning soodustama neid uuenduslikke töövorme, luues kvaliteetseid töövõimalusi ja sotsiaalseid hüvesid kohalikul tasandil.

Maksukoormus tuleks suunata tööjõu maksustamise asemel muudele maksustamisallikatele, mis toetaksid paremini tööhõivet ja kaasavat majanduskasvu ning oleksid samal ajal kooskõlas kliima- ja keskkonnanäesmärkidega; ümbersuunamisel tuleks võtta arvesse maksusüsteemi ümberjaotavat mõju ning tagada samas tulu säilimine asjakohase sotsiaalkaitse pakkumiseks ja majanduskasvu soodustavate kulutuste tegemiseks.

Liikmesriigid, kus on olemas riiklikud mehhanismid seadusjärgse miinimumpalga kehtestamiseks, peaksid tagama, et sotsiaalpartnerid on läbipaistval ja prognoositaval viisil kaasatud, et viia palgad vastavusse tootlikkuse arenguga ning tagada, et need oleksid õiglased ja võimaldaksid inimväärsel elatustasel, kusjuures ülespoole suunatud lähenemise saavutamiseks tuleks pöörata erilist tähelepanu madalama ja keskmise sissetulekuga rühmadele. Nende mehhanismide puhul tuleks arvesse võtta piirkondade ja sektorite majandustulemusi. Liikmesriigid peaksid palgakujunduse eesmärgil edendama sotsiaaldialoogi ja kollektiivläbirääkimisi. Liikmesriigid ning sotsiaalpartnerid peaksid riiklikest tavadest lähtuvalt tagama, et kõigil töötajatel oleks õigus piisavale ja õiglasele palgale, mida võimaldavad kollektiivlepingud või seadusjärgsed asjakohased miinimumpalgad, mille puhul on arvesse võetud nende mõju konkurentsivõimele, töökohtade loomisele ja palgavaesusele.

Suunis 6. Tööjõupakkumise edendamine ning tööhõivele, oskustele ja pädevustele juurdepääsu parandamine

Tehnoloogilisi ja keskkonnaalaseid üleminekuid ning demograafilisi muutusi arvestades peaksid liikmesriigid panema rõhku kestlikkusele, tootlikkusele, tööhõivele ja inimkapitalile ning seisma selle eest, et inimestel oleksid asjakohased teadmised, oskused ja pädevused kogu elu jooksul, et nad saaksid täita tööturu praegusi ja tulevase vajadusi. Samuti tuleks liikmesriikidel kohandada oma haridus- ja koolitussüsteeme ning neisse investeerida, et pakkuda kvaliteetset ja kaasavat haridust, sealhulgas kutseharidust ja -koolitust. Liikmesriigid peaksid tegema koostööd sotsiaalpartnerite, haridus- ja koolitusasutuste, ettevõtjate ja teise sidusrühmadega, et kõrvaldada haridus- ja koolitussüsteemide struktuursed puudused, parandada nende kvaliteeti ja vastavust tööturule ning võimaldada keskkonnaalast üleminekut. Erilist tähelepanu tuleks pöörata küsimustele, mis on seotud õpetaja elukutsega. Kõik õppijad peaksid saama haridus- ja koolitussüsteemide abil võtmepädevused, sealhulgas põhi- ja digioskused ning valdkonnaülesed pädevused, mis aitaksid neil hilisemas elus paremini kohaneda. Liikmesriigid peaksid püüdma tagada koolitusõiguste ülekandmise karjäärimuudatuste

jooksul, sealhulgas vajaduse korral individuaalsete õppekontode kaudu. Nad peaksid võimaldama igaühel tööturu vajadusi ette näha ja nendega paremini kohaneda, eelkõige pideva ümberõppe ja oskuste täiendamise kaudu, ning seega toetama ausate ja õiglaste üleminekute võimaldamist kõigile, parandama sotsiaalseid tulemusi, kõrvaldama tööturu puudujääke ning parandama majanduse üldist vastupanuvõimet vapustustele.

Liikmesriigid peaksid edendama kõigi võrdseid võimalusi, pöörates tähelepanu ebavõrdsusele haridus- ja koolitussüsteemides ning pakkudes sealhulgas juurdepääsu kvaliteetsele alusharidusele. Nad peaksid tõstma üldist haridustaset, vähendama haridussüsteemist varakult lahkuvate noorte arvu, suurendama juurdepääsu kolmanda taseme haridusele ja selle läbimist ning suurendama täiskasvanute osalemist jätkuõppes, kaasates eelkõige ebasoodsa taustaga õppijaid, kes on kõige vähem kvalifitseeritud. Võttes arvesse digitaalse, keskkonnahoidliku ja vananeva ühiskonna uusi vajadusi, peaksid liikmesriigid tugevdama tööpõhist õpet oma kutsehariduse ja -koolituse süsteemides (sealhulgas kvaliteetse ja tulemusliku õpipoisiõppe kaudu) ning suurendama loodusteaduste, tehnoloogia ning inseneriteaduste ja matemaatika valdkonna lõpetajate arvu nii keskmise taseme kutsehariduses ja -koolituses kui ka kolmanda taseme hariduses. Lisaks peaksid liikmesriigid suurendama kolmanda taseme hariduse ja teadusuuringute vastavust tööturu vajadustele, parandama oskuste jälgimist ja prognoosimist, muutma oskused nähtavamaks ja kvalifikatsioonid võrreldavamaks, sealhulgas välismaal omandatud oskused ja kvalifikatsioonid, samuti suurendama väljaspool formaalset haridust ja koolitust omandatud oskuste ning pädevuste tunnustamise ja valideerimise võimalusi. Nad peaksid ajakohastama ning suurendama paindliku kutsealase täiendõppe ja -koolituse pakkumist ja juurutamist. Liikmesriigid peaksid toetama ka seda, et väheste oskustega täiskasvanud säilitaksid pikaajalise tööalase konkurentsivõime või suurendaksid seda, ning parandama selleks juurdepääsu kvaliteetsetele õpivõimalustele ja nende kasutamist, rakendades oskuste täiendamise meetmeid, sealhulgas hinnates oskusi, viies hariduse ja koolituse pakkumise kooskõlla võimalustega tööturul ning valideerides ja tunnustades omandatud oskusi.

Liikmesriigid peaksid pakkuma töötutele ja tööturult eemalejäänud isikutele tõhusat, õigeaegset, koordineeritud ja vajadusekohast abi, mis seisneb töötötsingute, koolituse, ümberkvalifitseerumise ning muude tugiteenuste kättesaadavuse toetamises. Selleks et märkimisväärselt vähendada ja ennetada pikaajalist ja struktuurset töötust, tuleks võimalikult kiiresti rakendada terviklikke strateegiaid, mis hõlmavad põhjaliku individuaalset olukorra hindamist pärast inimesetöötuks jäämist. Noorte töötusega ning mittetöötavate ja mitteõppivate noorte probleemiga tuleks jätkuvalt tegeleda, ning hoida ära haridussüsteemist varakult lahkumist ja parandada struktuurselt üleminekut hariduselust tööellu, mille alla kuulub ka noortegarantii¹ täielik rakendamine.

Liikmesriigid peaksid püüdma kõrvaldada tööturul osalemist takistavaid asjaolusid ja pakkuma stiimuleid tööturul osalemiseks, seda eelkõige väikese sissetulekuga inimestele ning isikutele, kes on leibkonna teine palgasaaja või tööturult kõige rohkem kõrvale jäänud. Liikmesriigid peaksid toetama töökeskkonna kohandamist puudega inimestele, tehes seda muu hulgas suunatud rahalise toetuse ja teenuste abil, mis võimaldavad neil inimestel tööturul ja ühiskonnas osaleda.

Liikmesriigid peaksid tagama soolise võrdsuslikkuse ja naiste ulatuslikuma osalemise tööturul, sealhulgas tuleks tagada meeste ja naiste võrdsed võimalused ja

(¹) ELT C 120, 26.4.2013, lk 1.

karjäärivõimalused ning kaotada tõkked naiste osalemiseks juhtimises kõigil otsustustasanditel. Vähendada tuleks soolist palgalõhet. Tuleks tagada võrdne tasu võrdse või võrdväärse töö eest ning töötasu läbipaistvus. Tuleks edendada nii naiste kui ka meeste töö-, pere- ja eraelu ühitamist, eelkõige võimaldada juurdepääs taskukohastele kvaliteetsetele pikaajalise hoolduse ning alushariduse- ja lapsehoiuteenustele. Liikmesriigid peaksid tagama, et vanematel ja teistel hoolduskohustustega inimestel oleks juurdepääs sobilikule perepuhkusele ja paindlikule töökorraldusele, et tasakaalustada töö-, pere- ja eraelu ning edendada nende õiguste tasakaalustatud kasutamist naiste ja meeste vahel.

Suunis 7. Tööturgude toimimise parandamine ja sotsiaaldialoogi tulemuslikumaks muutmine

Selleks et saada kasu dünaamilisest ja tootlikust tööjõust, uutest tööviisidest ning ärimudelitest, peaksid liikmesriigid tegema sotsiaalpartneritega koostööd õiglaste, läbipaistvate ja prognoositavate töötingimuste osas, nii et õigused ja kohustused oleksid tasakaalus. Nad peaksid vähendama ja ennetama segmenteerumist tööturul, võitlema deklareerimata töö vastu ning toetama üleminekut avatud töövormidele. Tööhõivekaitse-eeskirjad, tööõigus ja asutused peaksid tagama sobiva värbamiskeskonna ja tööandjatele vajaliku paindlikkuse, et neil oleks võimalik kiiresti kohaneda majanduskeskkonna muutustega, säilitades seejuures töötajatele nõuetekohase kaitse ning tervisliku, ohutu ja hästi kohandatud töökeskkonna, kaitstes töötajate õigusi ja tagades sotsiaalkaitse. Hoiduda tuleks töösuhetest, mille tulemuseks on ebakindlad töötingimused, sealhulgas platvormitöötajate puhul, samuti tuleks võidelda ebatüüpiliste lepingute kuritarvitamise vastu. Ebaõiglase töölt vabastamise korral tuleks tagada juurdepääs tõhusale ja erapooletule vaidluste lahendamisele ning õigus heastamisele, sealhulgas piisav hüvitis.

Poliitikameetmete eesmärk peaks olema parandada ja toetada tööturul osalemist, tööturu pakkumise ja nõudluse omavahelist vastavusse viimist ning üleminekuid. Liikmesriigid peaksid aktiveerima tööturul osaleda saavaid inimesi ja pakkuma neile võimalusi. Liikmesriigid peaksid muutma aktiivse tööturupoliitika tulemuslikumaks, parandades selle otstarbekohasust, selle alusel sihtrühmadega tehtavat tööd, selle ulatust ning sidudes selle paremini sissetulekutoetusega töötutele, kui nad otsivad tööd, võttes arvesse nende õigusi ja kohustusi. Liikmesriikide eesmärk peaks olema avalike tööturuasutuste tõhusam ja tulemuslikum tegevus, et tagada tööotsijatele nende toetamiseks õigeaegsed ja nende vajadustele kohandatud teenused, toetades tööturu nõudlust ja rakendades tulemuspõhist juhtimist.

Liikmesriigid peaksid kooskõlas töötute sissemaksete ja riiklike toetuskõlblikkuse eeskirjadega tagama töötutele mõistliku kestusega piisavad töötushüvitised. Sellised hüvitised ei tohiks pärssida kiiret tööle naasmist ja nendega peaksid kaasnema aktiivse tööturupoliitika meetmed.

Õppijate ja töötajate liikuvust tuleks piisavalt toetada, et suurendada tööalast konkurentsivõimet ja oskusi ning kasutada täielikult ära Euroopa tööturu potentsiaal, tagades samal ajal õiglased tingimused kõigile, kes osalevad piiriüleses tegevuses, ning tugevdades riikide haldusasutuste halduskoostööd liikuvate töötajatega seotud küsimustes. Tuleks kõrvaldada liikuvusega seotud takistused, mis esinevad haridus- ja koolitusvaldkonnas, tööandja- ja personaalpensionide ülekandmisel ja kvalifikatsioonide tunnustamisel, ning lihtsustada kvalifikatsioonide tunnustamist. Liikmesriigid peaksid võtma meetmeid, et haldusmenetlused ei oleks tööleasumisel tarbetuks tõkkeks teistest liikmesriikidest pärit töötajatele, sealhulgas piiriülestele töötajatele. Liikmesriigid

peaksid ka vältima kehtivate reeglite kuritarvitamist ja tegelema teatavates piirkondades probleemse ajude äravoolu algpõhjustega, tehes seda muu hulgas asjakohaste regionaalarengu meetmete abil.

Tuginedes olemasolevatele riiklikele tavadele ning selleks, et muuta sotsiaaldialoog tulemuslikumaks ja parandada sotsiaalmajanduslikke tulemusi, peaksid liikmesriigid tagama sotsiaalpartnerite õigeaegse ja sisulise kaasamise tööhõive-, sotsiaal- ja asjakohasel juhul majandusreformide ning -poliitika kavandamisse ja rakendamisse, toetades muu hulgas sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamist. Liikmesriigid peaksid soodustama sotsiaaldialoogi ja kollektiivlääbirääkimisi. Sotsiaalpartnereid tuleks kannustada pidama läbirääkimisi kollektiivlepingute üle ja sõlmima neid olulistes küsimustes, austades täielikult nende sõltumatust ja kollektiivse tegutsemise õigust.

Asjakohasel juhul ja tuginedes olemasolevatele riiklikele tavadele, peaksid liikmesriigid võtma arvesse asjaomaste kodanikuühiskonna organisatsioonide kogemusi tööhõive- ja sotsiaalküsimustes.

Suunis 8. Kõigi jaoks võrdsete võimaluste edendamine, sotsiaalse kaasatuse toetamine ja vaesuse vastu võitlemine

Liikmesriigid peaksid edendama kõigile avatud kaasavat tööturгу, võttes tõhusad meetmed, millega võideldakse igasuguse diskrimineerimise vastu ja edendatakse tööturul alaesindatud rühmade võrdseid võimalusi, pöörates nõuetekohast tähelepanu piirkondlikule ja territoriaalsele mõõtmele. Nad peaksid tagama võrdse kohtlemise tööhõive, sotsiaalkaitse, tervishoiu ja pikaajalise hoolduse, hariduse ning kaupadele ja teenustele juurdepääsu vallas, vaatamata soole, rassile või etnilisele päritolule, usule või veendumustele, puudele, vanusele või seksuaalsele sättumusele.

Liikmesriigid peaksid ajakohastama sotsiaalkaitstesüsteeme, et tagada piisav, tulemuslik, tõhus ja kestlik sotsiaalkaitse inimese kõigis eluetappides, ning edendama sotsiaalset kaasatust ja sotsiaalset ülesliikuvust, stimuleerima tööturul osalemist ning tegelema ebavõrdsuse probleemiga, sealhulgas maksu- ja toetussüsteemide ülesehituse kaudu. Kui täiendada üldisi lähenemisviise valikulistega, on sotsiaalkaitstesüsteemid tulemuslikumad. Sotsiaalkaitstesüsteemide nüüdisajastamisega peaks paranema juurdepääs sotsiaalkaitsele ning selle kvaliteet, piisavus ja kestlikkus.

Liikmesriigid peaksid arendama ja lõimima aktiivse kaasamise kolme valdkonda: piisav sissetulekutoetus, kaasavad tööturud ning juurdepääs kvaliteetsetele tugiteenustele, mis vastavad individuaalsetele vajadustele. Sotsiaalkaitstesüsteemidega tuleks tagada kõigi piisavate vahenditeta isikute piisav miinimumsissetulekutoetus ning edendada sotsiaalset kaasamist, innustades inimesi aktiivselt osalema tööturul ja ühiskonnas, tehes seda muu hulgas eesmärgipäraste sotsiaalteenuste kaudu.

Et tagada võrdsed võimalused, on oluline juurdepääs sellistele taskukohastele, kättesaadavatele ja kvaliteetsetele teenustele nagu alusharidus ja lapsehoid, koolipäevajärgne lapsehoid, haridus-, koolitus-, eluaseme- ja tervishoiuteenused ning pikaajaline hooldus. Erilist tähelepanu tuleks pöörata võitlusele vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse, sealhulgas palgavaesuse ja laste vaesuse vastu. Liikmesriigid peaksid tagama, et kõigil, ka lastel, oleks juurdepääs põhiteenustele. Seda vajavatele või haavatavas olukorras isikutele peaksid liikmesriigid tagama juurdepääsu piisavale sotsiaaleluasemele või eluasemetoetusele. Nende teenuste puhul tuleks võtta arvesse puudega inimeste erivajadusi, sealhulgas juurdepääsetavust. Eraldi tuleks võidelda kodutusega.

Liikmesriigid peaksid tagama õigeaegse juurdepääsu taskukohastele ja kvaliteetsetele ennetavatele ja aktiivraviteenustele ning pikaajalise hoolduse teenustele, tagades samal ajal nende kestlikkuse pikas perspektiivis.

Pikenevat eluiga ja demograafilisi muutusi arvestades peaksid liikmesriigid tagama töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele pensionisüsteemide piisavuse ja kestlikkuse, pakkudes naistele ja meestele võrdseid võimalusi omandada pensioniõigusi, sealhulgas täiendavate kavade kaudu, et tagada piisav sissetulek. Pensionireforme tuleks toetada meetmetega, millega pikendatakse tööelu, näiteks tõstes tegelikku pensioniiga, ning neid reforme tuleks käsitleda aktiivsena vananemise strateegiate raamistikus. Liikmesriigid peaksid alustama sotsiaalpartnerite ja muude asjaomaste sidusrühmadega konstruktiivset dialoogi ning võimaldama reformide tegemist etapiviisiliselt.